

Työvoimapalvelu-uudistus kokosi tekijät yhteen Rukalle_T

E2024-uudistukseen valmistautuminen etenee Pohjois-Pohjanmaan alueella kunnissa.

Työllisyysalueilmoitukset on jätettävä TEM:iin 31.10.2023 mennessä. Lokakuun puolivälissä olikin päättäjille ja työvoimauudistusta valmisteleville tekijöille hyvä aika kokoontua yhteen Rukalle.

– Edustajia oli maakunnan kaikista kunnista. Mukana oli niin yrityksiä kuin koulutuskentänkin edustajia. Seminaariin osallistui runsaat 90 henkilöä. Pohjois-Pohjanmaan TE2024 -hankkeen projektipäällikkö Jouni Korhonen Pohjois-Pohjanmaan liitosta toteaa tyytyväisenä.

Paljon odotuksia uudistukselle

Kaksipäiväisessä seminaarissa oli useita asiantuntijapuheenvuoroja, jotka saivat osanottajilta kiitosta. Jouni Korhosen mukaan erityisesti odotettiin puheenvuoroa uudistuksen vaikutuksista kuntatalouteen sekä yritysten odotuksia uusilta työllisyyspalveluilta.

Korhonen piti antoisana myös Pohjois-Savon työllisyysalueiden esittelyä. Mielenkiintoinen ilmaus oli kuntien hartioita painava TYP-viitta. Työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu pyrkii etsimään ratkaisuja pitkään työttöminä olleille henkilöille.

– Kuntien pitäisikin karistaa TYP-viitta harteiltaan. Väheksymättä monien asiakkaiden tarvitsemia palveluita, toiminnan uudistamisen kärkenä pitäisi olla yritysten tarpeet. Yritysten, oppilaitosten ja palveluntarjoajien välille pitäisi rakentaa toimiva verkosto.

Toinen keskusteluissa esille noussut uusi näkökulma liittyi kuntatalouteen. Työllisyystilanteet voivat muuttua nopeasti. Vaikutukset ovat kuntakohtaisia. Vaikka valtio korvaa kuntien työttömyysturvamenot ja tukee työllisyyspalveluiden tuottamista, korvaukset tulevat vuoden tai kahden viiveellä.

– Tämä voi johtaa kassavajeeseen kunnissa. Eräessä puheenvuorossa esitettiin, että olisi mielenkiintoista selvittää stressitestillä kunnan kantokyky työttömyysturvamenojen muuttuessa nopeasti. Sen avulla voitaisiin löytää raja, mihin asti kunta pystyy vastaamaan työttömyysturvamenoista omilla panoksillaan.

Valmistelu etenee

Pohjois-Pohjanmaalle on näillä näkymin muodostumassa kolme yhteistoiminta- eli työllisyysaluetta. Järjestäjäkuntina toimivat Oulu, Raahen ja Kajaanin ja ne vastaavat työllisyyspalveluiden järjestämisestä omalla alueellaan.

Oulun kaupungin vastuualueeseen kuuluvat Oulun ympäristökunnat sekä Pudasjärvi, Utajärvi ja Muhos. Raahen kaupunki vastaa maakunnan eteläisen alueen palveluiden järjestämisestä. Alueeseen kuuluu 17 kuntaa. Kuusamo ja Taivalkoski ovat liittymässä Kainuun työllisyysalueeseen, jonka järjestäjäkuntana toimii Kajaanin kaupunki.

– Alkuvaiheessa työllisyysalueita arvioitiin syntyvän viisi. Tilanne on siis hieman muuttunut valmistelun edetessä. Muodostuneet kolme aluetta täyttävät kuitenkin hyvin laissa määritellyt kriteerit, Jouni Korhonen toteaa.

Oulun ja Koillismaan osalta työllisyysalueet on jo hyväksytty alueen kuntien päätöksenteossa. Viimeiset päätökset tehdään Oulun eteläisen kuntien alueella. Kun sopimukset on käsitelty ja hyväksytty, päästään kunnissa valmistelemaan palvelustrategioita ja palvelusuunnitelmia.

Jouni Korhosen mukaan pitäisi jatkossa miettiä myös työllisyysalueiden välistä yhteistyötä.

– Hallinnolliset rajat eivät saisi näkyä asiakkaille, vaan työmarkkinat ovat kaikkien hyödynnettävissä. Alueiden kekinäinen kilpailu ei ole kenenkään etu. Yrityksille ja työnhakijoille se voi päinvastoin näyttäytyä näköalattomana oman alueen etujen kalasteluna.

Jouni Korhonen uskoo, että ensimmäiset kaksi toimintavuotta näyttävät, miten muodostettavien työllisyysalueiden palvelut toimivat käytännössä. Ajan myötä palvelut muotoillaan tarpeen mukaan ja käytäntö osoittaa, mitkä palvelut kannattaa tuottaa itse ja mitkä taas hankkia ostopalveluna.

– Oma veikkaukseni on, että kuntien rooli tulee jäämään marginaaliseksi työllisyyspalveluiden toiminnoissa. Yritykset ja koulutuspalveluiden tuottajat ottavat suuremman roolin työnvälityksestä ja vaikeasti työllistyvien palvelut siirtyvät hyvinvointialueen palveluiden vastuulle.